

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36009901	IES San Paio	Tui	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Historia da filosofía	2º Bac.	3	87

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	28
4.2. Materiais e recursos didácticos	28
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	29
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	29
6. Medidas de atención á diversidade	30
7.1. Concreción dos elementos transversais	31
7.2. Actividades complementarias	32
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	32
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	33
9. Outros apartados	33

1. Introducción

Esta programación didáctica desenvolve a materia de Historia da Filosofía para o 2º curso de Bacharelato tendo como referencia o Decreto 157/2022 de 2022 onde se define o curriculum do Bacharelato na CCAA de Galicia.

Na elaboración das unidades didácticas tivose en conta en primeiro lugar a especificidade da dos diferentes períodos do cónone da Historia da Filosofía occidental. A introdución á reflexión filosófica nesta materia afróntase cunha perspectiva histórica. Os modelos clásicos con que se ten respondido aos problemas filosóficos universais e fundacionais desde a reflexión crítica e racional son estudados dende o século VII a.C ata o presente. Tenciónase logo promover a madurez persoal e social do alumnado tanto teoricamente como na práctica, ao mesmo tempo que un achegamento crítico aos grandes contidos teóricos da disciplina.

Neste sentido Historia da filosofía é unha introdución a filosofía centrada en tres finalidades:

- 1) Ofrecer un marco conceptual e metodolóxico das inquietudes universais e fundacionais do ser humano ao longo da Historia
- 2) Fomentar os instrumentos de dialogo e escoita racional dunha sociedade democrática e ética coas ferramentas da argumentación racional
- 3) Adquirir as ferramentas para a reflexión crítica e creativa sobre un mesmo e sobre os problemas da sociedade contemporánea.

Esta introdución á filosofía fomenta a adquisición no alumnado de:

- a) unha perspectiva holística e interdisciplinar sobre os principais problemas filosóficos ao longo da historia
- b) un uso rigoroso e non dogmático da pluralidade de perspectivas filosóficas
- c) o pensamento autónomo e rigoroso
- d) o recoñecemento das diversas concepción e ideas sobre os problemas filosóficos.

A materia, sendo obrigatoria con 3 horas semanais, organizase cunha metodoloxía para favorecer unha aprendizaxe significativa. Faremos especial énfase na adquisición das ferramentas necesarias para a redación de comentarios de textos cos criterios das probas de acceso a universidade. Os criterios de avaliación e os mínimos indicadores de logro están diseñados cos obxectivos indicados e tendo en conta os criterios destas probas de acceso.

Outro aspecto tido en conta no deseño da programación foi a especificidade do noso centro educativo, o seu entorno e as características do alumnado. A presente programación desenvólvese para o IES San Paio de Tui, un centro ubicado nun entorno semiurbano e cun número medio-elevado de alumnos e alumnas. Maioritariamente o alumnado procede de familias traballadoras de clase dende media-baixa a media-alta. Os grupos de primeiro de Bacharelato están compostos por entre 15 e 30 alumnos en todos os casos e repártense entre os dous membros do departamento.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Buscar, analizar, interpretar, producir e transmitir información relativa a feitos histórico-filosóficos, a partir do uso crítico e seguro de fontes e o dominio de técnicas sinxelas de investigación, para xerar coñecementos e producións propias sobre a historia dos problemas e ideas filosóficos.	1-2-3			1-3	40	3	3	
OBX2 - Recoñecer as normas e pautas da argumentación e o diálogo filosóficos, mediante a súa identificación e análise en distintos soportes e a través de diversas actividades, para aplicarlas con rigor na construción e exposición de argumentos e no exercicio do diálogo cos demais.	1-5		1		31	2-3		1-32

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Comprender e expresar diferentes concepcións filosóficas historicamente dadas, mediante o achegamento ás súas fontes e o traballo crítico sobre estas, para desenvolver o coñecemento dun acervo que constitúe parte esencial do patrimonio cultural común.						1-2-3		1
OBX4 - Recoñecer a natureza esencialmente plural e diversa das concepcións filosóficas historicamente dadas, mediante a súa posta en relación dialéctica, de confrontación e complementariedade, para xerar unha concepción complexa e dinámica da historia do pensamento, e promover unha actitude tolerante e comprometida coa resolución racional e dialogada dos conflitos.	2					1-2-3		
OBX5 - Recoñecer o modo en que se formularon sucesivamente, a través de distintas épocas e concepcións filosóficas, os mesmos problemas filosóficos, mediante a análise e interpretación de textos e outros modos de expresión filosófica ou máis amplamente culturais historicamente dados, para afrontar tales problemas a partir da reflexión crítica sobre o coñecemento do achegado pola tradición.	2					1-2-3		1
OBX6 - Recoñecer as formas diversas en que os interrogantes filosóficos e os seus intentos de resposta se presentaron historicamente noutros ámbitos da cultura, mediante a análise interpretativa de textos e outras manifestacións pertencentes a eses ámbitos, para promover unha concepción sistemática, relacional e complexa da historia da cultura occidental e do papel das ideas filosóficas nela.	2					1-2-3		1
OBX7 - Analizar problemas fundamentais e de actualidade, mediante a exposición crítica de distintas posicións histórico-filosóficas relevantes para a comprensión e discusión daqueles, para desenvolver a autonomía de xuízo e promover actitudes e accións cívica e eticamente consecuentes.					40	1-2-3-4	1	

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Os pre-socráticos e a orixe da Filosofía	Introdución aos inicios da Filosofía no cánone occidental. Os pensadores pre-socráticos	5	5	X		
2	Os sofistas e Sócrates	A virada antropocéntrica no século V a.C.. Sofistas e Sócrates: semellanzas e diferenzas.	5	5	X		
3	Platón: a teoría das ideas	Introdución ao sistema filosófico de Platón.	12	10	X		
4	Aristóteles: a teoría hilemórfica	Introdución ao sistema filosófico de Aristóteles.	12	10	X		
5	A relación entre razón e fe na Filosofía medieval	O diálogo fe-razón e o diálogo interconfesional na Idade Media.	8	5		X	
6	Descartes e o racionalismo	O nacemento da ciencia moderna e o debate sobre o coñecemento. O pensamento de Descartes e outros racionalistas.	8	7		X	
7	Hume e o empirismo	O nacemento da ciencia moderna e o debate sobre o coñecemento. O pensamento de Hume e outros empiristas.	8	7		X	
8	Locke e o liberalismo	O nacemento do pensamento político moderno. Introdución ao liberalismo e ao contractualismo a través do pensamento de Locke.	8	7		X	
9	Kant e a Ilustración	O ideal racional e progresista da Ilustración. Introdución ao sistema filosófico de Kant.	13	10			X
10	Marx: de Hegel ao materialismo histórico	O nacemento das ciencias históricas e os movementos políticos operarios. Introdución ao sistema filosófico de Marx.	8	8			X
11	Nietzsche: de Schopenhauer a Zaratustra	Introdución ao pensamento de Nietzsche.	8	8			X
12	Filosofía do século XX	Introdución ao pensamento de Ortega y Gasset. Panorama contemporáneo da Filosofía.	5	5			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Os pre-socráticos e a orixe da Filosofía	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.	PE	90
CA1.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA1.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		
CA1.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10
CA1.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Introducción á historia da filosofía. - A universalidade dos problemas aos que se enfronta. - A historicidade das concepcións filosóficas propostas. - Os métodos de traballo en historia da filosofía.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O xurdimento da filosofía occidental en Grecia: o paso do mito ao logos. - A orixe grega da filosofía occidental. A filosofía noutras tradicións culturais. - A cosmovisión mítica. - A teorización filosófica como proposta dunha cosmovisión racional. - O pensamento dos presocráticos sobre a realidade.

UD	Título da UD	Duración
2	Os sofistas e Sócrates	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.	PE	90
CA1.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA1.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10
CA1.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Introducción á historia da filosofía. - A universalidade dos problemas aos que se enfronta. - A historicidade das concepcións filosóficas propostas. - Os métodos de traballo en historia da filosofía. - O século V, o esplendor de Atenas. - A democracia ateniense e a época de Pericles. - Aspasia de Mileto e o papel da muller na cultura e na filosofía gregas. - A reflexión sofista sobre o individuo e a cidadanía. - A figura de Sócrates e o compromiso coa polis. - O problema do coñecemento. - Os conceptos universais en Sócrates. - A antropoloxía na filosofía clásica. - O método socrático e o coñecemento de si. - A discusión ética. - O intelectualismo socrático.

UD	Título da UD	Duración
3	Platón: a teoría das ideas	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.		
CA1.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA1.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA1.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA1.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais.	PE	90
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA1.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA1.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		
CA1.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Introducción á historia da filosofía. - A universalidade dos problemas aos que se enfrenta. - A historicidade das concepcións filosóficas propostas. - Os métodos de traballo en historia da filosofía. - O século V, o esplendor de Atenas. - A democracia ateniense e a época de Pericles. - A figura de Sócrates e o compromiso coa polis. - O problema da realidade. - A solución platónica: a teoría das ideas e o dualismo ontolóxico e a súa problematicidade. - O problema do coñecemento. - A teoría platónica do coñecemento. A dialéctica como saber. A reminiscencia. - A antropoloxía na filosofía clásica. - O dualismo antropolóxico platónico. A teoría da alma. - A discusión ética. - A fundamentación teórica da xustiza e as virtudes en Platón. - O debate político.

Contidos

- O isomorfismo ético-político en Platón: o estado xusto e o papel da educación.

UD	Título da UD	Duración
4	Aristóteles: a teoría hilemórfica	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.	PE	90
CA1.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA1.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA1.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA1.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais		
CA1.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA1.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		
CA1.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA1.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula		
CA1.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Introducción á historia da filosofía. - A universalidade dos problemas aos que se enfrenta. - A historicidade das concepcións filosóficas propostas. - Os métodos de traballo en historia da filosofía. - O problema da realidade. - As críticas aristotélicas á teoría das ideas. Hilemorfismo, teoría das causas e teleoloxismo na natureza. - O problema do coñecemento. - O proceso de coñecemento segundo Aristóteles. Experiencia sensible e o traballo do entendemento. - A antropoloxía na filosofía clásica. - As funcións da alma en Aristóteles. - A discusión ética. - Eudemonismo e virtudes na ética aristotélica.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O debate político. - O ser humano como animal político. A reflexión aristotélica sobre a polis. - A época helenística. - Alexandre Magno. Da polis ao imperio. - Filosofía, ciencia e cultura no helenismo. A figura de Hipatia de Alexandría. - As grandes escolas morais no helenismo. Estoicismo e epicureísmo.

UD	Título da UD	Duración
5	A relación entre razón e fe na Filosofía medieval	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.	PE	90
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A asimilación do pensamento grego pola filosofía cristiá. Etapas e cuestións fundamentais na filosofía medieval. - O encontro do cristianismo coa filosofía grega. - A patrística: o neoplatonismo en Agostiño de Hipona. - A filosofía árabe e xudía. - A escolástica. O aristotelismo en Tomé de Aquino e a crise da escolástica en Guillerme de Ockham. - A personalidade polifacética de Hildegard von Bingen.

Contidos
- O problema da relación entre fe e razón na filosofía medieval. De Agostiño a Ockham.

UD	Título da UD	Duración
6	Descartes e o racionalismo	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.	PE	90
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais.		
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O nacemento da modernidade europea. - O Renacemento. - A reforma protestante. - A revolución científica. - O xiro epistemolóxico da modernidade. - O racionalismo: René Descartes. - O debate metafísico na modernidade. - A teoría cartesiana das substancias. - O materialismo desde Thomas Hobbes á ilustración.

UD	Título da UD	Duración
7	Hume e o empirismo	7

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.	PE	90
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais.		
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O nacemento da modernidade europea. - O Renacemento. - A reforma protestante. - A revolución científica. - O xiro epistemolóxico da modernidade. - O empirismo: David Hume.

UD	Título da UD	Duración
8	Locke e o liberalismo	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.		
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais.	PE	90
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A cuestión da orixe e fundamento da sociedade e o poder na modernidade. - A ruptura co pensamento político medieval. - A teoría do contrato social. Thomas Hobbes, John Locke e Jean-Jacques Rousseau.

UD	Título da UD	Duración
9	Kant e a Ilustración	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación deste, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.	PE	90

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA2.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA2.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA2.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais.		
CA2.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA2.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA2.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		
CA2.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10
CA2.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A Ilustración como cumio da modernidade. - O proxecto ilustrado: potencia e límites da razón. - Os dereitos do home. - A filosofía crítica de Immanuel Kant e o problema da metafísica como ciencia. - A ética formal kantiana fronte ás éticas materiais (éticas da felicidade e utilitarismo).

UD	Título da UD	Duración
10	Marx: de Hegel ao materialismo histórico	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.	PE	90
CA3.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA3.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA3.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais.		
CA3.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofos e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA3.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA3.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		
CA3.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA3.4 - Soste o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		
CA3.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O cuestionamento do proxecto político da ilustración desde o século XIX á actualidade. - O pensamento revolucionario de Marx: dialéctica e materialismo histórico.

UD	Título da UD	Duración
11	Nietzsche: de Schopenhauer a Zaratustra	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.	PE	90
CA3.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA3.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA3.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA3.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais.		
CA3.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA3.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		
CA3.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste-la súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA3.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		
CA3.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A creba do pensamento filosófico occidental.
- A crítica á cultura occidental en Nietzsche. Nihilismo e transvaloración.

UD	Título da UD	Duración
12	Filosofía do século XX	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Xerar un coñecemento rigoroso de fontes e documentos filosoficamente relevantes, aplicando técnicas de busca, organización, análise, comparación e interpretación destes, e relacionándoos correctamente con contextos históricos, problemas, teses, autoras e autores, así como con elementos pertencentes a outros ámbitos culturais.	Sitúa os textos traballados no seu contexto xeral, así como no pensamento do seu autor.		
CA3.2 - Construír xuízos propios sobre problemas histórico-filosóficos, a través da elaboración e presentación de documentos e traballos de investigación sobre estes con precisión e aplicando os protocolos ao uso, tanto de forma individual como grupal e cooperativa.	Demostra unha comprensión crítica do pensamento expresado nos distintos textos traballados na aula.		
CA3.3 - Empregar argumentos de modo rigoroso, recoñecendo e aplicando normas, técnicas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas, e evitando modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	Sostén de xeito organizado e fundamentado o que sabe sobre os textos e os autores traballados na materia.		
CA3.5 - Adquirir e expresar un coñecemento significativo das máis importantes propostas filosóficas que se sucederon ao longo da historia, a través da indagación sobre elas e a identificación das cuestións ás que responden.	Expresa coas súas propias palabras o significado dos principais conceptos e demostra un coñecemento xeral das teorías filosóficas traballadas.		
CA3.6 - Identificar, comprender e debater sobre os principais problemas, ideas, teses e controversias filosóficas da historia do pensamento, a través da análise e comentario crítico de textos e documentos filosóficos ou relevantes para a filosofía.	Identifica nos textos traballados o tema e as ideas principais.	PE	90
CA3.7 - Xerar unha concepción plural, dialéctica, aberta e crítica da historia do pensamento, a través da comprensión, a realización de sínteses comparativas e a exposición das relacións de oposición e complementariedade entre teses, escolas, filósofas e filósofos dunha mesma época ou tradición ou de distintas épocas e tradicións.	Traza algunha comparación significativa entre o pensamento dos distintos autores da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral do pensamento dos autores.		
CA3.8 - Afrontar os grandes problemas filosóficos no seu dobre aspecto histórico e universal, a través da análise e exposición crítica das condicións culturais que permitiron a aparición e evolución daqueles en distintos momentos da historia.	Recoñece e explica de xeito xeral o tratamento dos principais problemas da Filosofía no pensamento particular de cada autor.		
CA3.9 - Comprender a dimensión temporal e universal dos problemas filosóficos máis importantes, comparando mediante esquemas ou outros produtos ou actividades o tratamento filosófico que se fai deles en distintas épocas, escolas, tradicións, autoras e autores.	Traza algunha comparación significativa entre o tratamento dos principais problemas ao longo da Historia da Filosofía. Demostra coñecemento da influencia xeral noutros ámbitos da tradición.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.10 - Adquirir unha concepción sistémica e relacional da historia da cultura occidental, e do papel das ideas filosóficas nela, mediante a análise, comentario e comparación de textos ou documentos literarios, historiográficos, xornalísticos, científicos ou relixiosos, así como de calquera outra manifestación cultural, nos que se expresen problemas e concepcións filosoficamente relevantes.	Relaciona adecuadamente as ideas presentes nos textos co pensamento dos seus autores e apóiase de xeito xeral nestas relacións para soste a súa explicación do texto e do pensamento dos autores.		
CA3.4 - Soster o hábito do diálogo argumentativo, empático, aberto e construtivamente comprometido coa procura do coñecemento, a través da participación activa, respectuosa e colaborativa en cantas actividades se propoñan.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.		
CA3.11 - Desenvolver a autonomía de xuízo e promover formulacións, actitudes e accións ética e civicamente consecuentes con respecto a problemas fundamentais da actualidade, a partir da comprensión de ideas, teorías e controversias histórico-filosóficas que poidan contribuír a clarificar tales problemas, e a elaboración de propostas de carácter crítico e persoal con respecto a estes.	Participa pertinentemente nos debates e actividades realizados na aula.	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O cuestionamento do proxecto político da ilustración desde o século XIX á actualidade. - A crítica aos totalitarismos no século XX: da dialéctica da ilustración na Escola de Frankfurt á banalidade do mal en H. Arendt. - A creba do pensamento filosófico occidental. - Alén do suxeito da modernidade. Posmodernidade, deconstrución e pensamento feble. - O xiro lingüístico na análise dos problemas filosóficos. Wittgenstein e a filosofía analítica. - O existencialismo. - A analítica do ser-aí. Heidegger. - Existencia humana e liberdade radical. Sartre. - O pensamento feminista desde a ilustración. - A reclamación do carácter de suxeito das mulleres: Mary Wollstonecraft e Olympe de Gouges. - A loita polos dereitos civís e políticos das mulleres durante os séculos XIX e XX. Simone de Beauvoir. - O pensamento feminista na actualidade. - A filosofía española no século XX: do raciovitalismo de Ortega y Gasset á razón poética de M. Zambrano. - O pensamento galego no século XX.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Coa finalidade de que o alumnado alcance unha actitude crítica e reflexiva, debe ser dotado das ferramentas necesarias para a articulación do propio pensamento e o enfrentamento autónomo coas principais obras filosóficas da tradición. O esquema ensino-aprendizaxe que se utilizará persegue este obxectivo ao colocar a aprendizaxe dos conceptos en íntima relación coa actividade práctica de ler, comentar e debater exemplos textuais, así como de realizar esquemas de síntese e resumo. O obxectivo fundamental será o de estimular o alumnado a achegarse aos principais fitos da historia do pensamento occidental, de xeito a traballar así a súa madureza e capacidade de apreciación crítica da tradición.

As orientacións metodolóxicas propostas a continuación apuntan para a potenciación e consolidación de competencias traballadas xa nas etapas educativas anteriores. De acordo con este criterio, as metodoloxías concretas empregadas polo profesorado nesta materia deberán orientarse a:

- Potenciar unha autonomía progresiva, por parte do alumnado, na obtención, análise e procesamento da información referida ás cuestións e problemas propostos.

- Promover o diálogo e o debate horizontal entre iguais como un medio para desenvolver estratexias de conceptualización, información e comunicación intelectual.

- Manter un modelo de aprendizaxe funcional no cal as nocións que se van adquirindo sexan aplicadas á interpretación e comentario de textos concretos.

- Promover a lectura e análise de textos, así como a composición de textos propios.

- Normalizar o uso de vocabulario técnico específico e esixir uns niveis de rigor lóxico e de coherencia argumentativa tanto nas producións orais coma nas escritas.

- Manter unha perspectiva histórica que permita rastrexar as orixes das cuestións filosóficas ou ideolóxicas sometidas a elaboración, análise ou debate.

- Ofrecer instrumentos e estratexias de autoanálise e autoavaliación para detectar os avances e carencias no proceso de aprendizaxe.

- Actuar seguindo pautas de estándares profesionais na esixencia do traballo individual e colectivo: puntualidade, dedicación, actitude, rendementos, seguimento das instrucións de traballo, resultados materiais e formais etc. Ao inicio de cada unidade didáctica exporanse os instrumentos de avaliación a aplicar e a súa ponderación. A continuación farase unha introdución a cada UD activando os coñecementos previos do alumnado. Despois, desenvolveranse as actividades e proxectos propios da UD cun resumo ou síntese final dos contidos e procesos presentado.

A materia deberá contribuír aos plans incluídos no Proxecto Educativo do centro como o Plan Lector ou o Plan TICs, tendo presente en todo momento a Programación Xeral Anual que redixida no inicio do curso.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Apuntamentos provistos polo profesorado
Páxina da CIUG para os textos
Aula virtual da materia.
Computador conectado a internet, proxector, altifalantes

Cada sesión terá lugar nunha aula no centro cun computador ligado á internet e proxector con son. En cada aula serán usados os apuntamentos, textos, folios para escribir e os documentos necesarios para o desenvolvemento das dinámicas de ensino-aprendizaxe propostos na aula virtual da materia. A aula virtual na web do centro servirá como repositorio de materiais e como instrumento de comunicación. Puntualmente remitirase á páxina da CIUG, especialmente naquilo relativo á informar das probas da ABAU.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nas dúas primeiras semanas do curso realizarase unha proba escrita que consistirá na lectura dun texto básico de filosofía con cuestións e un comentario crítico. Buscarase determinar tanto a comprensión lectora, expresión escrita como o grao de familiaridade cos conceptos filosóficos. Servirá para avaliar tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa capacidade na expresión escrita clara e rigorosa. Permirá adaptar os procesos de ensino aprendizaxe aos trazos específicos e individuais do alumnado.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	5	5	12	12	8	8	8	8	13	8
Proba escrita	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90
Táboa de indicadores	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	8	5	100
Proba escrita	90	90	90
Táboa de indicadores	10	10	10

Criterios de cualificación:

Os instrumentos en base aos cales se cualificará a materia divídense en probas escritas e actividade na aula, de acordo co seguinte peso relativo nas cualificacións:

- Proba escrita: 90%
- Actividade na aula: 10%

Será realizada no mínimo unha proba escrita por avaliación. As probas escritas seguirán o formato do exame correspondente da ABAU na medida do posíbel.

A nota media final do curso será a nota media das notas medias de cada unha das tres avaliacións.

En todas as probas e traballos será tida en conta a imprescindible corrección ortográfica, gramatical e de redacción. Tales erros lingüísticos e de forma que non afecten de xeito significativo a comprensión da tarefa realizada poderán ter un desconto asociado de até o 20% da súa cualificación.

Copiar anulará o exame ou traballo, correspondéndolle a cualificación de 0 puntos. Falar durante un exame sen autorización restará ata o vinte por cento do valor total da proba. Non presentarse a un exame ou proba suporá un cero na nota dese exame, salvedade feita do caso en que for presentado un xustificante médico de cita ou indisposición grave ou proba semellante dun deber inescusábel (non será xustificación suficiente, logo, unha simple nota asinada polos tutores legais).

A cualificación consignada nas avaliacións trimestrais, así como a do final do curso na convocatoria ordinaria, serán o resultado de redondear a nota media á unidade máis próxima. Por tanto, as notas medias con decimais inferiores a 0,50 serán aproximadas á unidade inferior (6,49 redondea a 6), encanto os decimais de 0,50 para cima serán aproximados á unidade superior (6,5 redondea a 7).

Para obter o nivel de suficiencia mínima (5 puntos, suficiente), tanto nas avaliacións trimestrais, canto na avaliación final, será preciso cumprir o seguinte requerimento:

- Obter un mínimo de 4 puntos sobre o total de 10 na media das probas escritas.
- En caso de non ser cumprido este requerimento, a cualificación máxima será de 4 puntos.

Criterios de recuperación:

Se se obtiver unha cualificación insuficiente (menos de 5 puntos) nalguna das probas escritas, existirá a posibilidade de optar á recuperación. O profesor indicará unha nova data para a realización dunha nova proba escrita.

Se se obtiver unha cualificación insuficiente (menos de 5 puntos) na avaliación final ordinaria, o alumnado suspenso poderá presentarse a unha avaliación extraordinaria, a cal terá a forma dunha proba escrita de todos os estándares do curso.

En todas as probas e traballos será tida en conta a imprescindible corrección ortográfica, gramatical e de redacción. Tales erros lingüísticos e de forma que non afecten de xeito significativo a comprensión da tarefa realizada poderán ter un desconto asociado de até o 20% da súa cualificación.

Copiar anulará o exame ou traballo, correspondéndolle a cualificación de 0 puntos. Falar durante un exame sen autorización restará ata o vinte por cento do valor total da proba. Non presentarse a un exame ou proba suporá un cero na nota dese exame, salvedade feita do caso en que for presentado un xustificante médico de cita ou indisposición grave ou proba semellante dun deber inescusábel (non será xustificación suficiente, logo, unha simple nota asinada polos tutores legais).

A cualificación consignada na avaliación extraordinaria serán o resultado de redondear a nota obtida no exame á unidade máis próxima. Por tanto, as notas medias con decimais inferiores a 0,50 serán aproximadas á unidade inferior (6,49 redondea a 6), encanto os decimais de 0,50 para cima serán aproximados á unidade superior (6,5 redondea a 7).

6. Medidas de atención á diversidade

Non se pode fomentar un proceso de aprendizaxe ensinanza da Filosofía sen individualizalo a cada alumnado. Neste sentido as medidas de atención a diversidade son actuacións, estratexias e/ou programas destinadas a proporcionar resposta ás necesidades educativas do alumnado (artigo 7 decreto 229/2011, da lei orgánica 2/2006 de 3 maio). Na avaliación previa e en coordinación coa xunta de avaliación e o departamento de orientación serán desenvolvidas as seguintes medidas no caso de seren precisas:

ORDINARIAS: Facilitan a adecuación do curriculum sen alteracións significativas dos obxectivos, contidos nin dos Criterios de avaliación. Dan resposta as diferenzas en competencias, motivación, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe. Sinalamos as seguintes:

- 1) Adaptación da xestión da aula ás características concretas da alumnado, de xeito a favorecer o acceso aos recursos e á convivencia.
- 2) Adecuación da programación ao alumnado e circunstancias do seu entorno. Logo de identificadas as barreiras (accesibilidade física, sensorial, cognitiva e emocional) serán deseñadas actividades partindo dos principios do deseño universal de aprendizaxe para que as aprendizaxes sexan accesíbeis.
- 3) Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos de avaliación ás circunstancias do alumnado, tales como forma de comunicación co alumnado, secuenciación de tarefas, verificación da comprensión das tarefas, disponibilidade dos recursos tecnolóxicos, concesión do tempo necesario etc. Serán aplicadas as propostas recollidas nos planos, proxectos, programas, guías e protocolos elaborados pola Consellería.
- 4) Reforzo educativo. Posta en práctica de mecanismos de reforzo tan cedo como foren detectadas dificultades no progreso do alumnado.
- 5) Programas de enriquecemento curricular para o alumnado que presenta altas capacidades intelectuais.

EXTRAORDINARIAS. Deseñadas para atender necesidades específicas de apoio que requiran modificacións significativas do curriculum ou supoñan unha modificación organizativa ou ben do xeito de acceder ao curriculum ou da modalidade de escolarización. Serán aplicadas cando as ordinarias sexan insuficientes ou se demostren esgotadas. Son casos nos que hai barreiras singificativas para conseguir os obxectivos da aprendizaxe axeitadas ao seu desenvolvemento (atraso madurativo, transtornos do desenvolvemento relacionados coa linguaxe e/ou comunicación, descoñecemento da (s) lingua(s) de aprendizaxe, vulnerabilidade socio educativa ou polas altas capacidades entre outras).

(1) Flexibilización da duración do período de escolarización na etapa do Bacharelato. Dirixido a alumnado con altas capacidades intelectuais ou alumnado con necesidades educativas especiais.

(2) Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada ao centro. O docente coordinado polo profesorado titor e co asesoramento da xefatura do departamento de orientación, elaborará unha proposta de actividades educativas empregando medios telemáticos para a entrega, seguimento e avaliación e adoptará medidas que promovan a súa inclusión.

En colaboración co titor e o departamento de orientación farase unha planificación e desenvolvemento de actuacións destinadas ao axuste dos procesos de ensino e aprendizaxe. A avaliación inicial permitirá adaptar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a debida progresión na súa aprendizaxe.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X
ET.7 - Igualdade de xénero	X	X	X	X
ET.8 - Creatividade	X	X	X	X

Observacións:

A materia de Historia da Filosofía é un instrumentos chave na consecución dos elementos transversais recollidos na lexislación. Ao promover o espírito crítico para adquirir ferramentas teóricas e prácticas no uso autónomo da razón do alumnado contribúe explícitamente, como se vén especificando en tódolos apartados da programación, nesta transversalidade. A educación emocional en valores democráticos, respectuosos coa diversidade e consciente da discriminacións (eurocentrismo, machismo, racismo...) cunha metodoloxía de traballo en grupos e por proxectos será a clave. A filosofía fundaméntase en textos e nas ferramentas de lectura e comentario crítico dos mesmos.

No deseño de actividades á hora de traballar en grupo:

- Serán fomentadas a igualdade de xénero, a educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual; a formación estética, a educación para a sustentabilidade e o consumo responsable, o respecto mutuo e a cooperación entre iguais.

- Será promovida a aprendizaxe da prevención e da resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto polo Estado de dereito, o respecto e a consideración polas vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

- Serán a evitar os comportamentos, os estereotipos e os contidos machistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Olimpiada Filosófica	Posibilidade de presentación do alumnado á Olimpiada Filosófica na categoría de Disertación Filosófica, Fotografía ou Video a determinar.	X		

Observacións:

O departamento de Filosofía propón esta actividade como posibilidade, considerando a programación un instrumento aberto que permite adxuntar outras no futuro, que serán recollidas nas actas das reunións correspondentes.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas a partir dos elementos do currículo.
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.
7. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.
8. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación
9. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final

Metodoloxía empregada
4. Adecuación da secuencia de traballo na aula.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
5. Adecuación dos materiais didácticos utilizados
Medidas de atención á diversidade
6. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.
Clima de traballo na aula
10. Adecuación do desenvolvementos dos contidos ao ritmo de aprendizaxe do alumnado

Descrición:

Cada indicador valorarase nunha escala do 1 ao 4, indicando o 1 a menor consecución e o 4 a maior. Os resultado desta avaliación poñerase en coñecemento na reunión do departamento para poder incorporar melloras en vindeiros cursos.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Será feito un seguimento regular da programación didáctica, co obxectivo de levar un control adecuado do desenvolvemento das unidades didácticas e así poder realizar as modificacións acaídas no proceso de ensino aprendizaxe. Estes seguimentos serán realizados por cada docente de xeito individual e serán postos en común nas reunións de departamento.

Neste seguimento terase especialmente en conta:

1. Se as sesións e calendarización previstas por UD foron as suficiente..
2. O grao de cumprimento do desenvolvemento das UD.
3. Propostas de mellora.
4. Concreción das propostas de mellora para materializar en cursos vindeiros.

9. Outros apartados